

Шум О. В., к. філол. н., доцент кафедри іноземної філології

Київський національний університет культури і мистецтв

(Київ, Україна)

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ У РЕЖИМІ ОНЛАЙН: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Із загостренням пандемічної ситуації у світі навчальним закладам довелось швидко реагувати на нові виклики та ефективно адаптуватися до глобальних змін. Перехід навчального процесу у дистанційний формат відкрив нові можливості перед викладачами та студентами, та водночас змусив переглянути деякі застарілі догми та традиції, зокрема в оцінюванні знань та забезпеченні іншомовних компетенцій онлайн.

Мета нашого дослідження полягає у розгляді особливостей організації практичних онлайн занять з іноземних мов (англійської, німецької, французької та української як іноземної), виявленні проблемних питань та пошуку ефективних шляхів їх вирішення.

Основними завданнями нашого дослідження вважаємо зробити огляд сучасних розвідок у галузі методик викладання іноземних мов, розглянути проблеми організації та структурування практичних іншомовних онлайн тренінгів та оцінити основні способи їх подолання за допомогою електронних ресурсів та додатків.

Сьогодні питанню вивчення особливостей дистанційного навчання присвячують свої дослідження В. Юнчик [4], В. Кухаренко, В. Попов, Л. Требик, М. Левіщенко [1], О. Шум [3] та інші. Розвідки у галузі вивчення основ педагогіки та методики викладання у вищій школі здійснюють С. Вітвицька, І. Дичківська, А. Кузьмінський, О. Резван, В. Стинська [2] тощо.

Серед можливих сервісів для проведення відео-конференцій та онлайн-зустрічей з метою здійснення дистанційного навчання найвідомішими та найуживанішими, спираючись на функціональні

можливості та простоту використання, можна вважати *Any Meeting, Click Meeting, GoToMeeting, Connect, TrueConf, Google Meet, Teams, Webex Meetings, Zoom* та інші. Усі ці програми мають набір схожих можливостей у базовій версії, а основною відмінністю є тривалість безкоштовної онлайн сесії (40 або 60 хв.). На нашу думку, перехід на онлайн навчання дав певні суттєві покращення порівняно з очними заняттями щодо вивчення іноземних мов. По-перше, викладачі отримали змогу без додаткових зусиль та додаткового технічного забезпечення використовувати під час занять відео- та аудіо-матеріали хорошої якості, які можна легко відшукати в мережі Інтернет та швидко інтегрувати в навчальний процес. По-друге, завдяки використанню інтерактивних дошок (*AWWAP, Miro, Twiddla*), зокрема вбудованих у програми для забезпечення відео-конференцій, а також за допомогою використання програм для підготовки презентацій (наприклад, *Canva, Mentimeter, Prezi*) простішим до доступнішим стало вивчення граматичного та лексичного матеріалу. Порівняно із незначним технічним забезпеченням навчальних аудиторій більшості закладів вищої освіти та відсутністю змоги для студентів нефілологічних спеціальностей працювати в лінгафонних класах, а відтак необхідністю з боку викладача самостійно знаходити можливості для забезпечення під час практичних занять можливості прослуховування та перегляду матеріалів мовою оригіналу, онлайн навчання у цьому напрямку є значно ефективнішим. За відсутності вільного доступу до мережі Інтернет в стінах навчальних закладів та неможливістю працювати з навчальними відео- та аудіо-файлами, під час дистанційних онлайн занять за умови наявності персонального комп'ютера, ноутбука або смартфона та безперебійного доступу до мережі Інтернет ця проблема зникає. Також відходить на другий план проблема зовнішніх перешкод під час сприйняття іншомовного тексту (зовнішній шум).

З іншого боку, частково ускладнюється можливість виконання студентами тренувальних вправ (діалогів та полілогів, обговорень у міні

групах). Порівняно із очними заняттями викладач втрачає змогу контролювати та скеровувати процес. Програми для відео-зустрічей дозволяють розділяти студентів на підгрупи з метою виконання окремих завдань, але викладач може долучатися, по-перше, до кожної групи чи пари по чергово, по-друге, лише за запрошенням студентів. Однак, під час виконання завдань групи не заважають одна одній, як це буває під час обговорень в аудиторії.

Ще однією суттєвою перевагою використання під час занять навчальних відео є використання субтитрів під час трансляції. Це можуть бути граматичні або лексичні матеріали. Наприклад, викладачі можуть знайти матеріали у *YouTube*, розроблені носіями мови, майже до будь-якої теми, зокрема адаптовані BBC відео. Частина із цих файлів має функцію паралельного використання субтитрів. За відсутності оригінальних субтитрів, сайт надає змогу формування автоматичних субтитрів. Така функція є корисною для груп певних рівнів, а також під час роботи з відео-завданнями певної тематики з метою покращення розуміння іншомовного тексту і концентруванні уваги не на окремих словах, а на змісті повідомлення в цілому.

Ще одним невирішеним недоліком наразі є неможливість об'єктивного оцінювання усіх мовних компетенцій у дистанційному режимі. Відповідь на камеру через програми відеозв'язку не дає змоги перевірити чесність студентів та унеможливити використання підручних матеріалів. Те ж саме стосується і письмових робіт. Саме тому виникає потреба у зміні завдань для проміжного (тематичного) та підсумкового (семестрового чи річного) контролю. Одним із можливих рішень є виконання творчих завдань або підготовка індивідуальних або групових презентацій. Не менш важливою залишається усна відповідь, адже розвиток мовленнєвих навичок є невід'ємною складовою успіху.

Таким чином, із викладеного вище бачимо, що іншомовна підготовка студентів у онлайн режимі має низку суттєвих переваг (якісне

використання аудіо-візуальних матеріалів, відсутність сторонніх перешкод, швидкість пошуку та інтеграції необхідного навчального матеріалу в заняття тощо). З іншого боку, неймовірно складно проконтролювати студента та об'єктивно оцінити його знання. Ця проблема потребує додаткових досліджень та пошуку дієвих рішень. Також відкритим залишається питання затрат часу на підготовку та розробку інтерактивних завдань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Левіщенко М. Основи дистанційного вивчення іноземної мови. *Сучасні тенденції іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців немовних спеціальностей в полікультурному просторі* (5 червня 2020 року). За заг. ред. Ю.Волошина, Н.Гончаренко-Закревської, Н.Василишиної. К.: ФМВ, НАУ, 2020. С. 490-493.
2. Стинська В. Методика викладання у вищій школі. Методичні рекомендації. Івано-Франківськ, 2016. 65 с.
3. Шум О. Особливості дистанційного вивчення іноземних мов конференції. *Сучасні тенденції іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців немовних спеціальностей в полікультурному просторі* (5 червня 2020 року). За заг. ред. Ю.Волошина, Н.Гончаренко-Закревської, Н.Василишиної. К.: ФМВ, НАУ, 2020. С. 522-525.
4. Юнчик В. Методичні особливості дистанційного навчання оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. *Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. Випуск 7(50), 2013.
5. Shum O. Common features of distance learning of foreign languages. *Сучасне суспільство і наука: актуальні дослідження молодих науковців: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції іноземними мовами* (29 травня 2020 року). Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2020. С. 109-111.